

Üretici örgütlenmesi Üretici birlikleri ticari faaliyet yerine ticaretin önündeki sorunları giderecek çözümlere odaklanmalıdır. AB'ye uyum sürecinde yapılması öngörülen kanunların en önemlilerinden biri ürün bazında üretici birliği örgütlenmesidir. Bu güne kadar siyasetten bağımsız sürekli ve sağlıklı gelir kaynaklarına sahip olamayan üreticiler bu kanunun çıkacağı ümidi ile çalışmaya başlamış, dernek şeklinde de olsa ülkenin çeşitli tarımsal bölgelerinde ürün bazında üretici birliklerine temel olacak şekilde ve dernekler kanunu çerçevesinde örgütler kurulmuştur.

Ancak, dernek gelirleri, üyelere aldıkları aidatlarla son derece kısıtlı olmaktadır. Üretici birlikleri çiftçinin eğitilmesi, AR-GE faaliyetlerinin yapılması, ihracata yönelik çeşitlerin geliştirilmesi, kalitenin geliştirilmesi, piyasa araştırmaları promosyon gibi faaliyetlere yönelmelidir.

Üretici Üretici birlikleri kanunu ile bağımsız gelire sahip olacak üretici örgütleri ile üniversitelerin ortak araştırma yapabilme imkanları doğacaktır. Yine aynı şekilde, örgütleri ürün promosyonları ve diğer lobi faaliyetleri için reklam ve halkla ilişkiler şirketleri ve basın ile ilişkiler geliştirmek durumunda olacaklardır. Üretici birliklerinin yapılandırılmasında coğrafi farklılıklar da göz önüne alınmalıdır. Ülkemiz tarımı farklı ekoloji ve bölgelere göre değişen üretici yapısı ile AB ve ABD'den farklı bir yapı arz etmektedir. Ürün bazında üretici birlikleri modeli ülkemiz tarımına adapte edilmeye çalışılırken önemli tarım bölgeleri için farklı uygulama pratiklerinin geliştirilmesi şarttır. Üzerinde çalışılan Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu'nun amacı, tarım üreticilerinin ulusal ve uluslararası düzeyde ekonomik ve sosyal haklarının korunması ve tarımla ilgili ürün gurubu, konu bazında oluşturulacak tarımsal ürünlerin üretimi ve işlenmesini en son teknoloji ve pazar standartlarına paralel olarak geliştirmeyi amaçlayan tarımsal üretici birliklerinin kurulmasını ve teşvik edilmesini sağlamaktır. Her ürün grubunun farklı ihtiyaçları olacağı göz önünde bulundurularak kanun, bir çerçeve yasa tasarısı şeklinde hazırlanmalı ilgili ürün grubunun ihtiyaçlarına göre üretici örgütlerince geliştirilmelidir.

Menfaat ve çıkar çatışmalarını önleyerek bu tür örgütlerin politika dışında kalabilmelerini temin edebilmek için ticari ve sanayi faaliyetlerden soyutlanması, AB örneklerinde olduğu gibi AR-GE, genel ürün promosyonları, yayım faaliyetlerine odaklanmaları sağlanmalıdır.

Üretici birliklerinde demokratik seçim ve şeffaf yönetim şarttır. İlgili ürünün üretim bölgeleri göz önüne alınarak il bazında üretici örgütü kurulacak yerler belirlenmeli birliklerin maddi imkanları gereksiz bina ve personel giderlerine ayrılarak kaynakların israf edilmesi önlenmelidir. Ürün bazında Üretici Birlikleri Kanunu Türk tarımı için çok önemli bir adımdır. Türk tarımının örgütlenme sorununun bugüne kadar ihmal edilmesi sonucunda tarımımız maalesef geri kalmıştır. Yeniliklerin ve gelişmelerin üreticilere aktarılmasında güçlü ve etkili üretici örgütlerine ihtiyaç vardır. Türk tarımının gelişmesi için elektronik altyapısı olan bilgiyi üyeleri ile paylaşan, dünya tarımının gerçeklerine vakıf etkili bir örgüt yapısı kurulması şarttır. Halihazırdaki kanun tasarısının yukarıda belirtilen görüşler doğrultusunda, üretici örgüt temsilcilerinin bulunduğu özel bir ihtisas komisyonu

tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir.

Üretici birlikleri güçlü finansal yapıya kavuşturulmalıdır.

2003 yılında hazırlanmış olan son Üretici Birlikleri Kanun Tasarısında ve AB mevzuatında yer alan türde kurulması öngörülen birlikler, üreticilerin finansal desteği kadar AB kaynakları ile üye devletlerin kendi kaynakları ile finanse edilen ve tamamen piyasa düzenlemesine yönelik, ticari "Üretici Organizasyonları"dır. Bu tür birliklerin AB üyesi olan ülkelerde işlevlerini sürdürmeleri mümkündür. Halbuki, Türkiye'nin henüz Avrupa Birliğine üye olmadığı bir ortamda Üretici Birliklerinin bu taslağa göre kurulmaları kaçınılmaz olarak ölü doğmalarına neden olacaktır. Zira, ne devletin, ne de üreticilerin bu tip oluşumlara kaydıracağı kaynak yoktur veya son derece kısıtlıdır.

Türk üreticisi acilen:

- 1- AR-GE faaliyetlerinde bulunan,
  - 2- Çiftçilere hem teknik hem de pazarlama açısından yön gösteren,
  - 3- Üyelerinin menfaatleri doğrultusunda lobi faaliyetleri yapan,
  - 4- Üyelere yönelik "Extension Service", laboratuvar gibi verim artırıcı ve kaliteli mal üretmeyi destekleyen tamamlayıcı unsurları yerine getiren
- Ürün bazında ve coğrafi farklılıkları da gözetererek kurulacak üretici birlikleri, Türk üreticisine dönük ve ona hizmet verebilecek şekilde, Türkiye gerçekleri ile uyum içerisinde ve pratik olmalıdır.

Alım-satım, pazarlama gibi ticari faaliyetleri yürütebilecek "Kooperatif"lerin zaten mevcut olması nedeni ile, taslakta öngörülen türdeki ticari faaliyetleri de yürütmesi düşünülen Üretici Birliklerine gerek yoktur. Gerek olmadığı gibi, bu aşamada kağıt üzerinde kalmaya mahkumdur. Üretici birliklerinin bağımsız olması gerekir.

Finansal gücünü sadece adını taşıdığı ürünün alım-satımını esnasında kesilecek olan (rüsüm benzeri) kesintilerden almasını öngörülen bu birlikler, finansal bağımsızlıkla birlikte özerk bir yapıya da sahip olacaktır.

Tarımda uygulanan destek ve teşvikler

Doğrudan gelir desteği uygulanmaya konulmuştur. IMF ile 22.12.1999 tarihinde imzalanan Stand-by anlaşması ile uygulanmaya başlanan istikrar programında tüm dolaylı destek politikalarından vazgeçilerek doğrudan gelir desteği (DGD) sisteminin uygulanması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda 2000 yılında pilot bölge uygulamasıyla gündeme gelen doğrudan gelir desteği, 2001 yılında ülke geneline yaygınlaş-tırılmıştır. Bununla birlikte uygulanmak istenen bu radikal programın ne gibi sosyal, siyasal ve ekonomik sorunlara yol açabileceği hususları üzerine kapsamlı bir çalışma yapılmamıştır.

Geçmişten gelen faiz yükü tarıma verilen destekte önemli yer tutmaktadır.

Bugüne kadar uygulanan dolaylı destek sistemlerinde popülist kaygıların öne çıkması ve destek miktarının önemli bölümünün faiz yükü haline gelmesi sorun yaratmıştır.

Örneğin, 1999'da tarımsal destek GSMH'nin %7.2'sine ulaşırken, tarımsal desteğin içinde yer alan Ziraat Bankası'nda oluşan faiz yükü GSMH'nin %4.2'sine ulaşmıştır. Türkiye'de tarım sektörü sürdürülemez bir yapıya doğru ilerlemiştir. Tarım sektörünün genel ekonomi için itici bir güç olduğu gerçeği karşısında sektöre yönelik bakış açısı ve buna bağlı olarak tarım politikalarında değişikliğe gidilmiştir. Son yıllarda mevcut tarımsal destekleme politikalarının yarattığı sorunların giderilmesi ve uluslararası uygulamalara uyum açısından, Türkiye'de doğrudan gelir desteği sistemine geçilmiştir.

IMF ve Dünya Bankasına verilen niyet mektuplarında, tarıma yönelik destekleme kurum ve araçlarının kapsamlı ve süratli tasfiyesini öngören bir yapısal dönüşüm programı ile bunu temin edecek acil yasal düzenlemeler öngörülmüştür. Düşünülen bu radikal yapısal dönüşümün gerekçesi olarak tarımsal kredilerin, desteklerin hem kamu maliyesine hem de tarım dışı kesimlere büyük yükler getirdiği, fakir çiftçilerden çok, zengin çiftçilere fayda sağladığı yanlış savına dayanmaktadır.

DGD sistemi, üretim miktarı ile ilişkilendirmeksizin hedeflenen tarım üreticilerine doğrudan gelir transferi yapılmasını ve tarımsal ürün fiyatlarının piyasa güçleri tarafından belirlenmesini önermektedir. Böylece, tarımsal sübvansiyonların hedeflenen kitleye gitmesi sağlanırken, mevcut uygulamaların ortaya çıkardığı verimsizliklerin de giderilmiş olacağı düşünülmektedir.

Halbuki; Uygulanmak istenen reform kapsamında olan DGD'nin üretim ve verimlilik parametreleri yoktur. Mevcut tüm tarımsal desteklerin kaldırılarak bunların yerine ikame edilmesi düşünülen DGD dünyanın hiçbir ülkesinde tek başına uygulanmamaktadır. OECD ülkelerinde DGD toplam desteğin %17'sini teşkil ederken piyasa desteği %67, girdi ağırlıklı destekler ise %16 civarındadır. AB'de DGD'nin toplam destekleme içindeki oranı %30, pazar fiyat desteği %55, girdi desteği ise %8 dolaylarındadır. ABD'de ise, DGD %10, pazar fiyat desteği %50, girdi desteği ise %10 olup DGD üretim fazlası ürünlerde uygulanan kotaların çiftçi gelirlerinde yaratacağı düşüşü telafi amaçlı kullanılmaktadır. Yani uygulamanın "Telafi Edici" özelliği vardır. Meksika uygulamasında ise DGD'nin Hazine'nin yükünü arttırdığı görülmüştür.

Dünyada artık tarıma desteğin şekli değişmiştir. Geçen yıl dünyada tarıma verilen desteğin toplam tutarı 360 milyar dolardır. AB'de tarım sigortası primlerinin yarısı devletçe karşılanmaktadır. AB, 2006 yılına kadar tarımda, yalnızca İspanya'ya 30 milyar, Yunanistan'a ise 27 milyar Euro destekte bulunmayı programına almıştır. Türkiye'nin en önemli sorunu yeterli miktarda üretememektir. Buradan hareketle, üretim ve verimlilikle hiçbir bağ kurulmadan uygulanmaya konulan DGD sistemi varolan üretimi de düşürecek, modern, rekabetçi büyük tarım işletmelerinin kurulmasını, köylülükten çiftçiliğe geçişi önleyecektir. Ülkemiz nüfus artış hızı tarım sektörünün büyüme hızını geçmiştir. Bir başka ifadeyle ülkemizde doğan her bebeğin gıdası gittikçe artan bir oranda ithalat ile karşılanmaktadır. Tarım sektörüne bu açıdan bakıldığında ülkemiz tarım politikalarının üretimi teşvik edici olması gerektiği görülecektir.

DGD sağlıklı bir şekilde uygulanamamaktadır.

DGD'nin sağlıklı bir şekilde uygulanabilmesi için çiftçi kayıt sisteminin geliştirilmesi, tapulama ve kadastro işlerinin bitirilmiş olması gereklidir. Ülkemiz bu sorunları daha halledememiş olup, büyük oranda çiftçi de tarla sahibi olmadan icarcılık veya ortakçılıkla geçimini sağlamaktadır. Ayrıca, bir tarlanın birçok hissedarının bulunması bunların tamamının veya bir kısmının hiçbir şekilde tarımda iştigal etmedikleri durumlar çok yaygındır. Ek olarak, mevcut uygulamada DGD ödemelerinin 500 dekara kadar yapılıyor olması ve ödemelerde Çiftçi Kayıt Sisteminin kullanılması arazi sahibi veya işleyenin tüm arazi varlığını beyan etmesini engellemektedir. Bu uygulama hem arazilerin parçalanmasını teşvik etmekte, hem de doğru bilgilerin edinilmesini zorlaştırmaktadır. Ayrıca çiftçilerin bu beyan doğrultusunda kayıt altına alınma ve yasal yükümlülüklerinin artacağı tedirginliği de kayıtların doğruluğunu engellemektedir. Bütün bu sorunlar, DGD sisteminin uygulanması ile çözülemeyecek boyutlara ulaşırken üretici de sabit bir destek alacağından mümkün olduğunca maliyeti ucuz ve üretimi kolay ürünlere yönelecek veya en azından yatırım yapmayarak üretimini artırma yoluna gitmeyecektir.

Özetle, DGD sistemi tek başına kullanıldığında üretimi arttırıcı değil, kısıtlayıcı ve ülke gerçeklerine aykırı bir sistemdir. Başka parametrelerle birlikte uygulanması gerekliliğini vurguladığımız DGD uygulaması Tarımla iştigal eden Anonim Şirket oluşumundaki işletmelere uygulanmamaktadır. Bu son derece haksız bir uygulama olup, şirket oluşumlarının dağılmasına ve toprakların bölünmesine yol açabilecek bir uygulama olmaktadır. Ülkemizin üretimi teşvik edici uygulamalar ile hem ülke gıda ihtiyacını yeterince karşılamak, hem de sanayi hammaddesi üreterek ihracatı arttırmak zorunluluğu vardır. Ancak, DGD'nin ilk yıl uygulaması veri tabanı oluşturulmasına katkıda bulunacaktır.

Ülkemiz tarım sektörünün yönlendirilmesi gereklidir. Bir yanda örneğin pamuk gibi ürünleri ithal zorunluluğu yaşanır ve stratejik hammadde pamuk üretimi düşerken, diğer yanda tütün, şekerpancarı gibi ürünlerde de üretim fazlalığı ve pazarlama sorunları yaşanmaktadır. 1993-94 yılında pamukta uygulanmış olan ve halen pamuk, ayçiçeği, zeytinyağı gibi ürünlerde başarıyla sürdürülen Prim Sistemi tarımı yönlendirici bir araçtır. Üretimini teşvik edilmesi istenen ürünlere yüksek prim, üretiminin kısıtlanması istenen ürünlere düşük veya hiç prim verilmeyerek tarımsal üretimin yönlendirilmesi mümkündür. Prim sistemi kayıt dışı ekonomiyi kayıt içine alacağından kendi kendini finanse eden Bütçe ve Hazine'ye asgari yük getirecek olan bir uygulamadır. Piyasa mekanizmalarına da müdahale etmediğinden, borsalar çalışacak ve fiyatlar serbestçe teşekkül edebilecektir.

DGD sistemi ise, AB'de olduğu gibi üretim fazlası ürünleri üreten çiftçilere gelir telafi edici olarak verilmelidir. Özetle, tarımın dinamik yapısı göz önünde tutulduğunda, her iki sistemin ahenk içinde uygulanmasına dikkat edilmelidir. Verimliliği arttırıcı bir sistem olarak da esnek bir prim sistemi önerilebilir. Prim sistemi çok ve kaliteli üretenin çok prim aldığı ve kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınarak her kesimin vergilendirildiği bir sistemdir. Çok üreten çok prim alacağı için üretimi teşvik edicidir. Cüce işletmelerin doğmasını önleyen, tarıma yatırım yapılmasına imkan veren ve rekabet için gerekli büyüklükteki işletmelerin oluşmasını ve kaliteli üretimi sağlayan bir uygulamadır.

Türkiye Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçı Birlikleri Ortak Yönetim Kurulunun 5/8/1998 tarihli raporuna göre, ülkemizde o tarihte üretilen 860.000 ton pamuğun 400.000 tonu kayıt dışı işlenmektedir. Yine aynı rapora göre konfeksiyon birim fiyatı 20 \$/kg olduğundan hareket edilerek kayıt dışı değer 8 milyar dolar olduğuna dikkat çekilmekte ve prim sisteminin uygulanarak (1998 de uygulanmıyordu) bu kayıt dışı değer kayıt içine alınması istenmektedir.

Sadece pamukta kayıt dışı değer bile çok yüksek olduğu değerlendirildiğinde, prim sisteminin diğer ürünlere de yaygınlaştırılması (örneğin ekmek halen fişsiz satılmaktadır) ile Hazineye girecek meblağın ne düzeylere ulaşacağını tahmin etmek zor olmayacaktır.

Hayvancılıkta destek sadece üretim miktarına değil, verimlilik ve kaliteye de prim verme şeklinde olmalıdır. Bu şekilde düşük maliyetli ve yüksek kaliteli üretim teşvik edilmiş olur. Örneğin kendi ham yemini üreten ve/veya verimi yüksek ırk yetiştiren üreticiye fazla prim verilmelidir. Ayrıca ürününü kaliteli ve sağlıklı değerlendiren üretici teşvik edilmelidir, örneğin et hayvanını kombinalarda kestiren ya da ürettiği sütü soğutup saklayan ve ileri işleme teknolojisine sahip sanayiye satan işletmelere fazla prim verilmelidir. Bu şekilde kayıt dışı işlemler azaltılmış, vergi geliri artırılmış, ürünlerin hijyenik şartlarda işlenmesi sağlanmış olur. DGD'nin tek başına kullanılmaması daha doğru bir uygulama olacaktır, hayvancılık yapan kesim desteklenirken hayvan sayısı ve süt verimi ve ayrıca kullanılan araziden elde edilen tarla bitkisinin verimliliği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Ülkemizde uzun yıllardır popülist eğilimlerin ağırlık kazanması sebebiyle, tarımda uygulanan destekleme politikaları ekonomiyi ve istikrar tedbirlerini olumsuz etkilemektedir. Serbest piyasa şartlarının tam oluşmaması, devletin tarımda belirleyici unsur olması ve bütçe dışı finansman kaynaklarına sıkça başvurulması Hazine'ye maliyet artırımından başka bir şey getirmemektedir. Bunun nedeni, ülkemizde taban fiyatlar belirlenirken, siyasi tercihler ve oy kaygısının ön plana çıkmasıdır. Dünya şartları ile uyumlu olmayan fiyatlar nedeniyle borsalar çalışmamakta, ithalat cazip hale gelmekte ve Ziraat Bankası bütçe dışı kaynak aramak zorunda kalmaktadır. Aktarılan bu kaynaklar doğal olarak devletimizin her yıl katlanan borç oranlarını artırmaktan başka bir işe yaramamaktadır.

Sonuç ve genel öneriler

Tarım sektörü bir bütün olarak ele alınıp incelenmesi sonucunda tespit edilen sorunlar ile ilgili üretilen öneriler konu başlıklarına göre şöyle sıralanabilir;

Üretici Birlikleri

Tarım sektöründe yeni teknolojiler konusunda üreticileri bilinçlendirecek, tarımsal girdilerin zamanında, ucuz ve yeterli miktarda sağlanmasını kolaylaştıracak, finansal bağımsızlığı olan, özerk üretici birliklerine ihtiyaç vardır.

Üretici Birlikleri Yasasının demokratik, çiftçiye yön verici ve uygun bir şekilde çıkarılması ve işlerliğinin takibi gerekmektedir. Yeni teknolojilerin temininde,

kullanımında (araştırma, eğitim ve yayım hizmetlerinde) ve finansmanında üretici birliklerinin rolü artırılmalıdır.

Tarımsal Örgütlenme

Tarımda Destekleme ve Yönlendirme Kurulu

Yönetici otorite tarafından kurulması düşünülen Tarımda Destekleme ve Yönlendirme Kurulu, sadece kamu kesimini bir araya getirmekte, özel sektöre ise yer verilmemektedir. Fikir oluşumu ve karar alma süreçlerinde mutlaka özel sektör temsilcileri de yer almalıdır.

Ürün Borsaları

Fiyat dengelerinin takip edilebilirliği açısından tarımsal piyasaların (satış ve talebin) izlenebilirliğinin sağlanması için ürün borsaları oluşturulmalı, ikinci el piyasası düzenlenmelidir.

Vadeli Emtia İşlem Borsası

Vadeli emtia işlem borsaları üreticinin riskini azaltmakta önemli bir rol üstlenmektedir. Bu yüzden vade emtia işlem borsaları verimli bir şekilde çalıştırılmalıdır.

Tarım Sigortası

Tarımsal üretim çevre ve iklim koşullarına bağlı olduğu için, üreticinin dışındaki kontrol edilemeyen risklere çok açıktır. Dolayısıyla tarım sigortası süratle başlatılarak çifti korunmalıdır.

Özerk ve İhtisaslaşmış Ziraat Bankası

Tarım sektörünün mevcut yapısında tarımsal üretici önemli bir finansman açığı ile karşı karşıyadır. Tarımı destekleyecek ve verimlilik artışını ön plana çıkaracak, özerk ve ihtisaslaşmış bir ziraat bankasına ihtiyaç vardır.

Hal Yasası

AB'ye uyum sürecinde mevcut Hal Yasası AB mevzuatı çerçevesinde değerlendirilerek değiştirilmelidir.

Gıda Güvenliği

AB'ye uyum sürecinde daha da önem kazanan, tarımsal ürünlerde kalite, standart ve gıda güvenliği sağlanmalıdır. Üretim izni olmayan gıda üretim tesislerinin faaliyetine kesinlikle müsaade edilmemesi ve cezaların ağırlaştırılması, izinli gıda üretim yerlerinin denetiminin gereken sıklık ve düzeyde yapılmasının sağlanması gerekmektedir.

Katma değeri fazla olan ürünlerin üretilmesi teşvik edilmeli, genetik iyileştirmeye ve biyo-teknolojiye, ekolojik tarıma önem verilmelidir.

Korunma ve Patent Yasaları

Yeni çeşit tohum, fide ve bitkilerin korunma ve patent yasaları ile uluslararası

kuruluşların uyguladığı global normlara uygun yasaların hızlı bir şekilde yürürlüğe konulması gerekmektedir.

Araştırma Geliştirme Faaliyetleri

Tarımsal üretimde verimliliği artırmak amacıyla araştırma geliştirme faaliyetleri desteklenmeli, laboratuvar eksikliğini giderici faaliyetlerde bulunulmalıdır. Bu amaç altında üniversitelerin tarım ile ilgili bölümlerinin, Türk tarımının ve bağlı endüstrilerinin global mukayeseli avantajları perspektifinde, hangi bölgede ve hangi ürünlerin üretilmesi gerektiği ile ilgili detaylı bir araştırma yapması teşvik edilmelidir. Tarım fakültelerinin gerekli araştırmaları kapsamlı bir şekilde yapabilmeleri için gerekli öğretim üyesi ve ekipmanlar ile donatılmasına öncelik verilmelidir.

Destekleme Politikaları ve Verimlilik

Rekabetçi Alternatif Ürün Desteği

Tarımsal üretimde yüksek katma değer ve verimliliğin sağlanması ve bazı ürünlerde görülen gereğinden fazla üretimin yok edilmesi için bölgesel bazda rekabetçi alternatif ürünler tespit edilmelidir. Alternatif ürünlerin belirlenmesi için geleneksel biçimde ekilen ürünlerin, gelişmiş tohumculuk ve analizler ile farklı bölgeler ve iklimlerde de denenerek incelenmesi sağlanmalıdır. Üretim fazlası oluşturan ve düşük katma değer yaratan ürünler yerine ihtiyaç duyulan rekabetçi alternatif ekimlerin yapılması sağlanmalıdır.

Doğrudan Gelir Desteği

Doğrudan gelir desteği modeli diğer desteklerin tasfiyesi neticesinde onların yerine geçmemeli ancak telafi edici destek olarak onların tamamlayıcı bir unsuru olarak kullanılmalıdır.

Verime Dayalı Esnek Destekleme Sistemi

Verime Dayalı Esnek Destekleme Sisteminin varlığı çok önemli olup, verim artırmaya yönelik teşviklerin teknik bilgi ve donanım gereksinimini de belli bir ölçüde karşılamaya katkıda bulunması sağlanmalıdır.

Kayıt Sistemi

Ürün Envanteri

Tarım sektörünün resmi büyüklüğünün doğru bir şekilde tespit edilmesi için, tarım ürünlerinin ve tarım nüfusunun envanterinin yapılması, tarım endüstrilerinin de aynı envantere katılması sağlanmalıdır.

Tarımsal Parsel

Tarım arazilerinin belirlenerek kayıt altına alınması ve kayıt altındaki arazilerdeki üretim şartlarının incelenerek izlenmesi, diğer bir deyişle "tarımsal arazi"lerin tespitinin yanı sıra "tarımsal parsel" kavramının oturtulması sağlanmalıdır.

Tarımsal Alanların Bütünleştirilmesi

Kanunların, tarımsal toprakların bölünmesine değil bilakis birleştirilmesine katkıda bulunacak şekilde dizayn edilmesi, hatta bu amaca yönelik bazı ekonomik desteklerin

sağlanması gereklidir. Arazilerden daha verimli bir şekilde faydalanmak için çok parselli işletmelerde parseller birleştirilmeli (toplulaştırma) ve küçük işletmeler teşvik önlemleriyle birleştirilerek ekinle ürün için gerekli optimum işletme büyüklüklerine ulaşılmalıdır. Bu uygulama için veraset kanunu tekrar gözden geçirilmeli ve değiştirilmelidir.

Tarımsal alanların parçalanmasını kolaylaştıran ve 1985 yılından bu yana uygulanmakta olan "Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği" de değiştirilmelidir. Yönetmeliğe göre ifrazdaki en küçük alan 5 dönüm olarak belirlenmiştir. Yönetmelikteki söz konusu rakamın 200 dönüm gibi tarımsal alanların daha fazla bölünmesini engelleyecek bir seviyeye çıkarılmalıdır.

Hayvan Kayıt Sistemi

Hayvan sağlığı ve veterinerlik konusunda AB'ye uyumun hızlandırılması için, hayvan varlığı, cinsleri ve hayvan yetiştiricileri ile ilgili kayıt sisteminin kurulması gereklidir. Çok önemli sosyal dönüşümler sağlayacak tarım reformlarının tatbikata geçirilmesi sürecine çok hassas ve dikkatli olmamız gerekmektedir. Bu reformların uygulanma sürecinde herhangi bir toplumsal sıkıntı yaşanmaması için, ülke dinamiklerinin derinlemesine incelenmesi ve bu şekilde atılacak adımların biçimlenmesi önemlidir. Tarımda verimliliği ön planda tutarak katma değeri yüksek ürün üretimin artırılması başlıca amaç olarak tarım politikasında yer almalıdır. Türkiye'nin güçlü bir ekonomiyle gelişmiş ülkeler düzeyine erişmesi ve AB'ye girmesi ancak tarım sektörü reformunun, sorunlarının üstesinden gelinmesi, üretim ve verimliliğin artırılması ile mümkün olacaktır. Dolayısıyla tarım politikasının oluşturulmasında, sektörün alt yapı sorunlarının çözüme ulaştırılması ve istikrarlı bir program çerçevesinde gelişen liberal dünya ekonomisi içinde rekabet edebilir bir tarımsal sisteme ulaşılması başlıca hedef olmalıdır.

TÜSİAD olarak hükümetin konuya dikkatle ve süratle el atması gerektiğini düşünmekteyiz. Tarım öncelikli konu olmak zorundadır. Aksi takdirde geç kalınmış önlemler ile kalkınmamız ve ilerleme kaydetmemiz mümkün olmayacaktır.